

житловому будівництву, створенню молодіжних житлових комплексів. Молоді гарантується рівне з іншими громадянами право на охорону здоров'я, заняття фізичною культурою і спортом [3, с. 4].

Але внаслідок соціальних наслідків демографічних, організаційних, структурних диспропорцій у країні, зростання соціальної нерівності, браку послідовної державної соціальної політики більшість молодих людей не в змозі обрати бажану професійну підготовку та місце праці. Тому мета молодіжної політики має полягати в зміцненні соціального статусу молоді в структурах суспільства, посилення правової, економічної і соціальної захищеності молодого покоління, подолання дискримінації окремих груп молодих людей, для чого можуть практикуватися розвиток кредитування молоді та молодих сімей на сприятливих умовах, організація служб профорієнтації, перепідготовки та працевлаштування молоді, служб юридичної допомоги і консультування тощо.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що на сьогодні в Україні існує правове підґрунтя щодо реалізації та захисту своїх прав молодими громадянами. У той же час українська молодь є однією з найуразливіших в економічному та соціально-правовому відношенні соціальних спільнот. Тому принципово важливими стають проблеми освіти, професійної підготовки, мотивації молоді до праці тощо.

Література:

1. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05.02.1993 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Павленко Ю.І. Трансформація суспільства і проблеми соціальної політики / Ю.І. Павленко. – К.: Ера, 2015. – 162 с.
3. Щербак В. Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні / В. Щербак // Юридичний вісник. – 2016. – №1. – С. 4.

Коваленко Н.

(наук. кер. – доц. Лобач К. В.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

УКРАЇНА – СОЦІАЛЬНА ДЕРЖАВА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Процеси державного будівництва та національного відродження України, спричиняють істотні зміни в усіх сферах суспільного життя. У зв'язку з цим, хіба що не найважливішою стає проблема розбудови молоді держави, вибір шляху розвитку якої було остаточно зроблено із прийняттям 1996 року Конституції України. Зокрема, згідно із її ст. 1, Україна є не тільки демократичною і правовою, але й соціальною державою.

В умовах сьогодення це не скільки реальна дійсність, скільки прагнення та орієнтація Української держави. Тож держава перебуває лише на початковому етапі становлення її як соціальної. Найважливішим для соціальної держави є соціальна безпека та наявність матеріально-економічних умов вільного та гідного існування.

Мета статті - визначити сутність, конституційно-правові основи соціальної держави, проаналізувати процес її формування через призму Конституції України.

Актуальність дослідження соціальної держави для вітчизняної науки впливає із конституційного закріплення за Україною означеного статусу.

У чинній Конституції України зазначено, що наша держава є демократичною, соціальною і правовою [1].

Зрозуміло, що слова «демократична», «соціальна», «правова» стосуються не нинішнього стану української держави, а, як наголошують чимало дослідників (В. Горбатенко, В. Бабкін, А. Сіленко та ін.), її майбутнього. Тож перед українськими вченими стоїть завдання визначити не лише сутність соціальної держави, а й умови її побудови в Україні. На думку А. Сіленко,

співвідношення соціальної держави з традиційними конституційними принципами надає підстави визнати, що законодавець закріплює її як принцип, аналогічний іншим засадам державного ладу. Тим самим він окреслює ті межі, в яких вона повинна діяти, аби не суперечити вимогам демократичної, правової державності, за допомогою яких забезпечуються політична єдність і правильне розуміння завдань, поставлених суспільством перед державою.

Чітке положення щодо необхідності побудови в Україні соціальної держави міститься у ст. 1 Конституції України 1996 р. У ч. 1 ст. 3 Конституції України проголошено: "Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю"[1].

Закріплені в Конституції України права, свободи й обов'язки людини та громадянина, їх широта, реальність, гарантованість відтворюють не тільки фактичний і юридичний статус особи в суспільстві, а й суть демократії, що існує у країні, соціальні можливості, закладені безпосередньо в суспільному ладі.

У Конституції України наводяться найзагальніші риси завдань соціальної держави. Однак у теоретичному і практичному аспектах країна ще далека від реалізації цілей.

Ефективна реалізація Конституції залежить від державної влади, від її бажання діяти на користь суспільства, втілювати основні конституційні положення в життя держави та суспільства. Але втілення цих норм неможливе без прагнення самого суспільства їх сприйняти та виконувати, і у свою чергу вимагати від держави їх виконання. Загалом це проявляється у взаємних правах та обов'язках держави, суспільства та його окремих членів, які закріплені в Конституції України.

Обов'язками соціальної держави перед людиною, згідно з Конституцією та чинним законодавством України, є:

- забезпечення соціальної спрямованості економіки;
- охорона праці і встановлення гарантованого мінімуму оплати праці;
- охорона здоров'я людей;
- забезпечення підтримки сім'ї, дитинства, материнства та батьківства;
- розвиток системи соціальних служб;
- встановлення пенсій, інших видів соціальних виплат.

Тож Україна як соціальна держава визнає найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку (ч. 1 ст. 3 Конституції України), однак при політичній та економічній нестабільності, реалізація основних прав громадян на практиці відбувається не завжди. Прикладом може слугувати заниження визначеного Кабміном прожиткового мінімуму для основних соціально-демографічних груп населення. Зокрема, прожитковий мінімум для дітей до 6 років з січня 2016 року встановлено на рівні – 1 167 гривень, а з грудня 2016 року – 1307 гривень; для дітей від 6 до 18 років з січня 2016 року – 1455 гривень, а з грудня 2016 року – 1630 гривень; для осіб, що втратили працездатність, з січня 2016 року – 1074 гривень, а з грудня 2016 року – 1203 гривні. Такі розміри соціальних виплат жодною мірою не узгоджуються бодай з найскромнішими запитами громадян в частині забезпечення соціально-побутових потреб.

Враховуючи рівень життя населення, Україна не може називати себе соціальною державою, бо, маючи великий відсоток громадян, що проживають за межею бідності, позбавляє їх можливості реалізувати своє основне право — на гідне людини життя. Життя пересічного українця нині — це суцільне обмеження себе у доступі до базових ресурсів — природних, економічно-матеріальних, культурних, соціальних, правових [2, с. 134].

Можна з впевненістю сказати, що нині у формі правління присутні ознаки і демократизму, і анархізму, і авторитаризму. А за таких умов не можна говорити про всебічну реалізацію Конституції, так як вона при демократизмі буде реалізовуватись, при анархізмі — нехтуватись, а при авторитаризмі реалізовуватись, але однобічно, лише у тих напрямках, які вигідні для держави чи певного кола осіб. Ці всі та інші фактори негативно впливають на рівень реалізації Конституції держави в суспільстві, роблять її недієвою [3, с. 10]. А так як Конституція України є основним законом країни, який закріплює основні положення побудови держави, її суспільних

та владних відносин, а її норми є нормами прямої дії, то її реалізація просто необхідна для ефективного функціонування суспільства та держави, здійснення різних загальнодержавних програм та напрямків діяльності країни.

Отже, соціальна держава — це держава, що ґрунтується на розвиненому громадянському суспільстві, має збалансовану економіку і ефективну правову систему, та здатна, відповідно до принципу соціальної справедливості, забезпечити громадянам гідний рівень життя, гарантувати соціальну стабільність, соціальну безпеку і соціальну допомогу, громадянський мир і злагоду.

Соціальною може бути тільки багата і раціональна держава, держава стратегічного розрахунку.

Література:

1. Конституція України. Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бабкін В. Нове загальнотеоретичне дослідження проблем соціальної держави /В. Бабкін //Право України. - 2006. - № 12. - С.134-135
3. Гуменюк І. Концепція соціальної держави: теоретико-методологічні засади формування змісту /І.Гуменюк //Право України. - 2008. - № 7. - С.9-12.

Ліхтей М.

(наук. кер. – доц. Лобач К. В.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

Політичні права людини виступають тими правовими можливостями, які можуть належати особі як члену політичного співтовариства, тоді, коли вона виступає як громадянин (підданий) певної держави. Ці права відносять до так званих прав першого покоління і вони надають можливість участі у формуванні представницьких органів державної влади.

Ця категорія прав становить основу для інших прав людини, оскільки вони забезпечують розвиток демократії у державі, сприяють підтримці громадської позиції, розвивають суспільне мислення. Вони також забезпечують недопущення свавілля державної влади за допомогою тих механізмів, які не заборонені законом.

В умовах формування України як соціальної, правової та демократичної держави інститут політичних прав має вагоме значення, адже за допомогою демократичних механізмів людина зможе забезпечити собі той спектр прав, які належать їй як природно так і за законом. Важливо не просто проголошувати ці права, а й активно реалізувати їх у життя, доводити до широкого кола суб'єктів, а також окреслити межі цих прав, адже зміст політичних прав залежить від того, який сенс держава вкладає в цей термін.

Визнання на державному рівні людину найвищою соціальною цінністю передбачає надання їй широких прав та свобод, а також можливостей для реалізації цих прав.

Політичні права варто визнати комплексом прав, які пов'язані єдиним змістом та метою, яка полягає у забезпеченні участі людини у громадському та політичному житті. Це також можливість людини брати участь у державному і громадському житті, впливати на діяльність різноманітних державних органів, а також громадських об'єднань.

Ця категорія прав пройшла довгий шлях становлення. Спочатку ними могли користуватися лише ті люди, які відповідали встановленим державою цензам (віковим, майновим, расовим тощо). Згодом розширилося коло осіб, яким надавалося право обирати та бути обраними, при чому число других залишалось порівняно меншим, ніж перших. Останнім кому було надано політичні права були жінки, за яким вони остаточно закріпилися у Міжнародному пакті про громадянські та політичні права: держави, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма